

**Examenul național de bacalaureat 2021
Proba E. b)**

**Limba și literatura maghiară maternă
BAREM DE EVALUARE ȘI DE NOTARE**

**Filiera teoretică – Profilul real; Filiera tehnologică;
Filiera vocațională – Toate profilurile (cu excepția profilului pedagogic)**

Testul 2

- Se punctează orice modalitate de rezolvare corectă a cerințelor.
- Nu se acordă punctaje intermediare, altele decât cele precizate explicit în barem.
- Se acordă zece puncte din oficiu. Punctajul total este de 100 de puncte. Nota finală se calculează prin împărțirea la zece a punctajului total acordat pentru lucrare.
- În cazul itemilor obiectivi, alegerea de către elev a două variante de răspuns duce la anularea rezolvării exercițiului respectiv.

SUBIECTUL I (30 de puncte)

a. A vers műfaji sajátosságai 5 pont

Érvényes, szövegpéldákkal alátámasztott, kifejtett válasz 5 pont

(pl. Leíró vers: Ó-Tátrafüred lírai leírása; a lírai én kijelöli nézőpontját, fentről szemléli a tájat; lefele tekint, majd messze; külső tájelemek: völgy, falucskák, torony; időpont: alkony, éjszaka; külső látvány, belsővé vált sorsok, elégikus érzések, a lírai én békevágyának kivetítői stb.),

értvényes, de csak részben kifejtett válasz 4 pont,

részben értvényes, kifejtett válasz 3 pont,

részben értvényes, részben kifejtett válasz 2 pont,

kísérlet a válaszáadásra 1 pont.

b. A költemény szerkezetének jellegzetességei 5 pont

Érvényes, szövegpéldákkal alátámasztott, kifejtett válasz 5 pont

(pl. A vers 4 versszakból áll, nyolcsoros szakaszok, kiegyensúlyozott, letisztult, egyszerű szerkezet, jellemző a zeneiség. Szervező elve az ellentét a kint és bent között: a táj nyugalma, biztonsága, melegsége – a lírai én nyugtalan, zaklatott lelkiállapota között; versforma és gondolat közötti ellentét: a külső béke, nyugalom ellentétbe kerül a lírai én belső tájélményével, a dekadens szomorúsággal, békétlenséggel stb.),

értvényes, de csak részben kifejtett válasz 4 pont,

részben értvényes, kifejtett válasz 3 pont,

részben értvényes, részben kifejtett válasz 2 pont,

kísérlet a válaszáadásra 1 pont.

c. A beszélő és Ó-Tátrafüred viszonya 5 pont

Érvényes, szövegpéldákkal alátámasztott, kifejtett válasz 5 pont

(pl. Közvetlen, személyes viszony: becéző, kedveskedő megszólításai; ellentét: a falvak idillje és a beszélő zaklatott lelkiállapota között; kéri, felszólítja őket, hogy „vigaszt”, „jóéjszakát”, adjanak neki, vagyis nyugalmat, békét, csöndet stb.),

értvényes, de csak részben kifejtett válasz 4 pont,

részben értvényes, kifejtett válasz 3 pont,

részben értvényes, részben kifejtett válasz 2 pont,

kísérlet a válaszáadásra 1 pont.

c. A rozskenyér jelentései a vers kontextusában 5 pont

Érvényes, szövegpéldákkal alátámasztott, kifejtett válasz 5 pont

(pl. A cím is ráirányítja a figyelmet; a tót falucskák bemutatásának eszköze: hasonlat és megszemélyesítés: a jámbor falvak – békés rozskenyerek, a rozskenyér készítésének módja, eszközeinek metaforizálódása: kereksége a falvak sorsszimbóluma, melyet a „béke/ Hús kovásza dagaszt”; az utolsó szakaszban a lírai én vágya: szívében – metaforikusan – a béke rozskenyere formálódjék stb.),

értvényes, de csak részben kifejtett válasz 4 pont,

Probă scrisă la limba și literatura maghiară maternă

Testul 2

Filiera teoretică – Profilul real; Filiera tehnologică; Filiera vocațională – Toate profilurile (cu excepția profilului pedagogic)

Barem de evaluare și notare

részben érvényes, kifejtett válasz 3 pont,
részben érvényes, részben kifejtett válasz 2 pont,
kísérlet a válaszadásra 1 pont.

d. A stílusirányzat jellegzetességei

5 pont

Érvényes, szövegpéldákkal alátámasztott, kifejtett válasz 5 pont

(pl. Impresszionista-szimbolista tájleírás sajátosságai: képszerű, a konkrét és elvont jelentést egymásba játszó jelzőhalmozás, sűrítő komplexitás: „nagy, ősi fenyőfa-teknő”; sorsok jóíze, érzéki hatású képek – színhatás: barna; szinesztézia: pelyhes csönd; fény- és árnyékhatások; tapintás érzetét keltő képek: simogatás, simítás; minden a szépségre, a harmóniára vágyó lélek kívánságaként vetítődik ki stb.),

érvényes, de csak részben kifejtett válasz 4 pont,
részben érvényes, kifejtett válasz 3 pont,
részben érvényes, részben kifejtett válasz 2 pont,
kísérlet a válaszadásra 1 pont.

Helyes fogalomhasználat, nyelvi igényesség, helyesírás

5 pont

Logikus gondolatmenet, részben helyes fogalomhasználat, helyesírás 4 pont, helyenként töredezett gondolatmenet, helyes fogalomhasználat, helyesírás 3 pont, logikus gondolatmenet, helytelen fogalomhasználat, helyesírás 2 pont, töredezett gondolatmenet, helytelen fogalomhasználat, helyesírás 1 pont.

Bármilyen, a javítókulcstól eltérő helyes válasz maximális pontot ér.

SUBIECTUL al II-lea

(30 de puncte)

1. Konkrét, explicit információk felismerése és visszakeresése. Helyes válasz: a.I; b.I; c.H; d.H; e. I. **5 pont**

2. A szövegben lévő logikai és tartalmi kapcsolatok, összefüggések felismerése. Pl. *Greco Krisztián első prózakönyvéről – amely két verseskötete után jelent meg (Vízjelek a honvágyról, 1996, Tevan; Angyalkacsinálás, 1999, JAK-füzetek) – nemcsak a sablonmondattal jut eszünkbe, hogy rátalált a saját hangjára, hanem inkább az, hogy több olyan hangra is rátalált, melyet mind sajátjának mondhat. vagy Nem a pletykát kelti életre, hanem élő mivoltában ábrázol egy gazdagon burjánzó, ám mindmáig csak marginálisan kezelt humánspecifikus hajlamot.*

5 pont

3. Konkrét, explicit információk felismerése és visszakeresése. Pl.: zaftos, parttalan szövegelés, nélküle nincs élet, nincsenek emberi kapcsolatok, humánspecifikus hajlam stb.

5 pont

4. Témához való igazodás

5 pont

A véleménykifejtés követelményeinek betartása

5 pont

Logikus gondolatvezetés, szövegkohézió, nyelvi igényesség, helyesírás

5 pont

Megjegyzés: A feladatok sorrendjének betartása nem kötelező. A terjedelem nem befolyásolja a pontozást.

Bármilyen, a javítókulcstól eltérő helyes válasz maximális pontot ér.

SUBIECTUL al III-lea

(30 de puncte)

a. a választott epikus alkotás műfaji sajátosságai

5 pont

Érvényes, műismereten alapuló, kifejtett válasz 5 pont

(pl. *Jókai*: társadalmi, romantikus regény, lineáris, előre haladó történetalakítás; romantikus motívumok: kalandos epizódok, váratlan fordulatok, kincstalálás; a nagy történet különböző történetekből épül fel, szervezőelve az ellentét, két világ, két cselekményszál: Komárom, civilizáció, társadalmi hierarchia világa és Senki szigete, társadalmon kívüli, paradicsomi idill világa; főszereplő, Timár Mihály sorsának alakulása; önmagával meghasonlott, vívódó hős; ellentétes értékrendet képviselő szereplők, családok; regény kezdete és zárata – cselekményszervező elem; időtlenség; elbeszélő mindentudó, szubjektív, szemtanú; líraiság;

Móricz: realista-naturalista, paraszt-, társadalmi, egzisztenciális regény, példázat; Turi Dani a hagyományos paraszti mentalitással, a Karayak gőgjével, sár-létével, sorsával szembeszegülő, azt alakítani igyekvő; az önmegvalósító, önteremtő, önpusztító ember típusa; metonimikus történetalakítás; zárt, falusi színtér: Kiskara világa; szervezőelve az ellentét; évszaktoposz: nyár – tél; térszerkezet: nyílt – zárt tér; szereplők közötti társadalmi, szociális, családok közti, érzelmi ellentétek; realista-naturalista házasságtörténet; metaforikus összefüggések: sár és arany motívuma, fejezetzáró, szimbolikus jelentései; elbeszélői és szereplői szövegek keveredése, szabad függő beszéd;

Kosztolányi: realista-naturalista, lélektani, egzisztenciális regény, társadalmi problémák: a sárszegi világ vidékiessége, reménytelensége, nyomorúsága; lélektaniaság: testbeszéd kitüntetett szerepe: a szereplők számára is titok saját lelkük mélyrétege; egzisztenciális problémák: az élethazugság vállalása, a hiteles lét hiánya, a ciklikusságból fakadó kilátástalanságérzet; metonimikus és metaforikus történetalakítás; lineáris történetvezetés: Vajkay család egyetlen hete 13 fejezetben, Pacsirta utazása, hazatérése; fejezetek előtt summázatok; színhely, jelképes mozzanatok, tettek, motívumok: Sárszeg, az elmaradott magyar vidék jelképe; színház, Pacsirta levele; elbeszélő mindentudása megkérdőjeleződik, korlátozott tudású, elhallgatás, a szereplők egymás nézőpontjából értelmeződnek stb.),

értékes, de csak részben kifejtett válasz 4 pont,

részben értékes, kifejtett válasz 3 pont,

részben értékes, részben kifejtett válasz 2 pont,

kísérlet a válaszadásra 1 pont.

b. a család bemutatása

5 pont

Értékes, műismereten alapuló, kifejtett válasz 5 pont

(pl. *Jókai*: több családtörténet pozitív és negatív jellemzőkkel: Timár – Timea: felbomlott család, ok: szerelemhiány, hűtlenség, bűntudat; Timár – Noémi: romantikus családi idill, gyerek, szerelem; Brazovics család: háromtagú; kapitalista, kereskedői magatartás, érdekviszonyok, elidegenedés, tisztelethiány, szeretetlenség, bosszúvágy; Tereza – Noémi: férje halála után újrakezdési lehetőség;

Móricz: négytagú család: Turi Dani – Erzszi, gyerekek: az önmegvalósító szándék szétfeszíti a családi kohéziót; gyűlölet – szeretet, hűség - hűtlenség, a nő kettős szerepe: visszahúzó és megtartó erő, tisztaság, férfi: teremtő erő; Turi Dani megtagadja szülei mentalitását; elidegenedett kapcsolat; Takács Erzsit nem fogadják szívesen szülei; naturalista ábrázolásmód;

Kosztolányi: háromtagú család: Vajkay Ákos és Bozsó Antónia Pacsirta szülei; házasságuk kudarc, boldogtalanságuk oka vénlányuk csúnyasága, sikertelen élete, az emiatt érzett szégyen, tehetetlenség; torzul, elidegenedik kapcsolatuk; átengedik leányuknak a szülő-szerepet: Pacsirta főz; elfojtják igazi érzéseiket: szeretethiány, hazugság és szerepjáték; mártírszerepbe kényszerülnek; Pacsirta elutazása után a szülők fokozatosan megváltoztatják életüket, társasági életet élnek; hazaérkezése előtt visszarendeznek mindent, bűntudat, vállalt szerep; Pacsirta is boldogtalan, magányos, kiúttalansága, sorsa tragikus, szülei halála után is egyedül marad stb.),

értékes, de csak részben kifejtett válasz 4 pont,

részben értékes, kifejtett válasz 3 pont,

részben értékes, részben kifejtett válasz 2 pont,

kísérlet a válaszadásra 1 pont.

c. a jellemábrázolás eljárásai

5 pont

Értékes, műismereten alapuló, kifejtett válasz, a témát meghatározó sajátossága 5 pont

(pl. *Jókai*: romantikus-realista emberábrázolás: Timár Mihály, a főszereplő sorsának romantikus megoldása: kap újrakezdési lehetőséget, véletlenül is irányítják midászi sorsát; realista: képességei által válik sikeressé; monológjai kivetítik meghasonlását, értékvétségét, vívódását; a férfi és nő karakterek vizsgálata a főszereplő életének, sorsának alakulásában, szerepük önmegvalósításukban, mitikus motívumok; pl. Athalie kezdetben lenézi Timárt, aki Brazovics írnoka volt, később gyűlöli, tetteit a bosszú motiválja; gyakori, fejezetcímként szolgáló megnevezése a démoni természetére utaló védőerdő, szépségére, illetve intrikus szerepére utal még: „igazi Ariadne-nyak és – kebel”; aktív, de többnyire mások sorsának rontásában pl. játszik mások érzelmeivel, gonosz, bosszúálló, figyelme Timeát és Timárt, leskelődik, gyilkosságot kísérel meg, megkeseríti Timea boldogságát Kacsukával – „leleplezi” a helyettes halált; jelleméből fakad

saját sorsa, önpusztítása is; romantikus mellékszereplők: sors és jellem összefonódása; egytulajdonságú hősök, végletes ellentétek;

Móricz: realista, naturalista emberkép; szereplőket egymás nézőpontjából látjuk, halljuk, drámaiság, villanásszerű felismerések; csökkent értékű nyelvhasználat, naturalista, vulgáris kifejezőmód; indulatszavak, felkiáltások gyakorisága a belső feszültség kivetülései; belső hangok, monológok; a szereplők egymás nem értése, félreértése, kommunikációhiány, elidegenedés, boldogtalanság a házastársak között; az udvarlás verbális, nonverbális nyelve, fokozatai.

Kosztolányi: realista, néhol naturalista ábrázolásmód; lélektaniség; szereplői nézőpont: a szereplők értik és félreértik egymást, testbeszédük hangsúlyos: térköztartás – Vajkay előresietése, ne kelljen leánya mellett lépkednie; testtartás: „úgy ment, mintha terhet viselne”; elbeszélői nézőpont: mindentudó, külső, tárgyilagos, néhol ironikus: sírás-jelenet; a szereplők nézőpontjába helyezkedik: Pacsirta, utasok; ellentétezés, elhallgatások stb.)

érvényes, de csak részben kifejtett válasz 4 pont,
részben érvényes, kifejtett válasz 3 pont,
részben érvényes, részben kifejtett válasz 2 pont,
kísérlet a válaszadásra 1 pont.

d. értékrendek ütközése

5 pont

Érvényes, műismereten alapuló, kifejtett válasz 5 pont

(pl. *Jókai*: társadalom – természet törvényei befolyásolják a családi kapcsolatokat; morális értékek: hűség – hűtlenség, közösség normáihoz igazodó – másság; külső – belső megítélés; bűn – bűnhődés, arany ember motívum, arany – ember kettéhasadása;

Móricz: morális értékek: hűség – hűtlenség, közösséggel kapcsolatos értékek: gazdag – szegény; hagyományos paraszti – modern gondolkodás; megismeréssel kapcsolatos: gondolkodó lény – ösztönök által irányított én;

Kosztolányi: Pacsirta – szülei: látszat – valóság, keresztényi részvét, mártírszerep terhei, szenvedés fájdalmas vállalása – dionüszoszi vágyak, társasági élet örömei, vitalitás, szabad élet, bűntudat; szeretet – gyűlölet; freudi elfojtás, fegyelmezettség, nemesség – hisztérikus kitörés szégyenként megélése; Pacsirta és a színész nő magatartása közti különbség: erkölcsös – erkölcstelen, életélvező, csúnyaság – szépség stb.),

érvényes, de csak részben kifejtett válasz 4 pont,
részben érvényes, kifejtett válasz 3 pont,
részben érvényes, részben kifejtett válasz 2 pont,
kísérlet a válaszadásra 1 pont.

Az értekezés tartalmi és formai jegyeinek betartása, logikus gondolatmenet, szövegkohézió, helyes fogalomhasználat

5 pont

Összefüggő szöveg, a feladatsor által közvetített értelmezési szempontokhoz való igazodás/ezeknek egyéni szempontokkal való kiegészítése, logikus gondolatmenet, helyes fogalomhasználat, az értekezés tartalmi és formai jegyeinek betartása 5 pont,

összefüggő szöveg, a feladatsor által közvetített értelmezési szempontokhoz való igazodás/ezeknek egyéni szempontokkal való kiegészítése, logikus gondolatmenet, helyes fogalomhasználat, az értekezés tartalmi és formai jegyeinek részleges betartása 4 pont,

helyenként töredezett gondolatmenet, helyes fogalomhasználat 3 pont,
helyenként töredezett gondolatmenet, helytelen fogalomhasználat 2 pont,
töredezett gondolatmenet, helytelen fogalomhasználat,
kísérlet a válaszadásra 1 pont.

Helyesírás

5 pont

Bármilyen, a javítókulcstól eltérő helyes válasz maximális pontot ér.